

Position paper t.b.v. rondetafelgesprek 'misstanden in de hulpsector'

Den Haag, 21 maart 2018

Inleiding

Grensoverschrijdend, al dan niet seksueel wangedrag komt helaas voor in alle geledingen van de maatschappij, zowel in Nederland als elders. In de context van het bieden van hulp aan mensen in nood is dit nog verwerpelijker, omdat door conflicten of natuurrampen getroffen mensen zeer kwetsbaar zijn en afhankelijk van hulpverleners. Cordaid wijst elke vorm van (seksueel) ongewenst gedrag dan ook categorisch af. Het is op geen enkele wijze verenigbaar met onze normen, waarden en missie.

Huidig beleid

Cordaid voert een *zero tolerance* beleid ten aanzien van seksueel misbruik en fraude. Dit beleid is vastgelegd in een aantal protocollen, waaronder een gedragscode voor medewerkers en een klokkenluidersregeling.

Om de kans zo groot mogelijk te maken dat wij staf van onbesproken gedrag in dienst nemen, zijn screenings, het opvragen van referenties, het checken van CVs, evenals het uitvoeren van assessments, onderdeel van onze sollicitatieprocedure.

In de verplichte veiligheidstrainingen voor personeel is het voorkomen van en omgaan met grensoverschrijdend gedrag een substantieel element.

We investeren veel in een veilige werkomgeving, waarbinnen iedere collega – waar dan ook actief – zich vol vertrouwen kan richten op het uitvoeren van zijn of haar werk. Mochten er toch misstanden voorkomen, dan heeft eenieder vrije toegang tot management en directie. Voorts houden we jaarlijks anonieme medewerkersonderzoeken en laten we gender audits uitvoeren op onze landkantoren. Daarnaast hebben we ook enkele vertrouwenspersonen. Als er sprake is van een (verdenking tot) misdrijf, dan wordt hiervan altijd melding gemaakt bij de bevoegde lokale juridische autoriteiten.

Vijf incidenten in afgelopen drie jaar

Incidenten en beschuldigingen van ongewenst gedrag verschillen in aard en ernst. Er zijn verschillende manieren waarop ze aan het licht kunnen komen: het slachtoffer meldt het zelf; er doen geruchten de ronde over ongewenst gedrag; of er is een klokkenluider die melding maakt.

Omdat wij een open cultuur stimuleren waarin collega's zich kunnen uitspreken over mogelijk ongewenst gedrag, heeft Cordaid in de afgelopen drie jaar in totaal vijf meldingen ontvangen. Het betreft vijf losstaande incidenten van ongewenst seksueel gedrag, in vier verschillende landen. Het spreekt voor zich dat wij elk van deze incidenten zeer betreuren.

Nieuwe beleidsmaatregelen

De gebeurtenissen van de afgelopen maanden zijn voor ons aanleiding geweest om ons beleid kritisch tegen het licht te houden. Als gevolg daarvan hebben we onze protocollen en regelingen op enkele punten aangescherpt. Zo hebben we inmiddels een interne integriteitscommissie benoemd, die nauw zal samenwerken met een externe integriteitsadviseur om de onpartijdige beoordeling van

integriteitskwesities te waarborgen. Deze commissie zal onder meer gaan toezien op adequate behandeling van integriteitsincidenten, waarbij ernstige gevallen direct door de commissie zullen worden behandeld.

Als noodhulporganisatie streeft Cordaid naar volledige implementatie van de zogenaamde Core Humanitarian Standard (CHS). De CHS vereist onder meer dat mensen en gemeenschappen die getroffen zijn door een ramp, toegang hebben tot een veilig en responsief klachtenmechanisme. Op dit moment werken we aan het opzetten van een dergelijk mechanisme.

Tot op heden rapporteren wij alleen frauduleuze activiteiten aan onze institutionele donoren, waaronder het ministerie van Buitenlandse Zaken. Wij zijn voornemens om vanaf heden ook het aantal meldingen van seksueel ongewenst gedrag te rapporteren – ook in onze jaarverslagen - , en we zullen een centraal registratiesysteem introduceren voor deze meldingen.

Op het niveau van de koepelorganisaties Partos, de Dutch Relief Alliance (DRA) en de Samenwerkende Hulporganisaties (SHO) zullen nieuwe initiatieven op het gebied van integriteitsbeleid ontplooid worden die we als actief lid van deze platforms zullen implementeren. Zowel Partos als de DRA zullen tijdens het rondetafelgesprek op 26 maart hierover verslag doen.

Slotopmerkingen

Het is begrijpelijk en terecht dat er een storm van verontwaardiging is losgebarsten in politiek en samenleving naar aanleiding van de misbruikgevallen die naar buiten zijn gekomen. Elk incident is er een teveel. We zouden er echter voor willen waken het beeld op te roepen dat de humanitaire sector een soort Sodom en Gomorra is. Vrijwel alle humanitaire hulpverleners zijn keihard werkende mensen met een sterk moreel kompas, die dag in dag uit onder uiterst moeilijk omstandigheden proberen om het leed te verzachten van de tientallen miljoenen mensen die door rampen getroffen zijn.

Verder zijn er grenzen aan wat er mogelijk is om misbruik te voorkomen. En, als het ondanks alle preventieve inspanningen toch gebeurt, de daders te straffen. Deze grenzen worden onder meer bepaald door privacy wetgeving, het gebrekkige juridische systeem in landen waar we actief zijn en door het gegeven dat vormen van misbruik altijd op de loer liggen waar sprake is van machtsongelijkheid. Met andere woorden: er zal nooit 100% gegarandeerd kunnen worden dat misbruik niet meer voor gaat komen en evenmin dat daders altijd proportioneel gestraft worden.

We zijn blij dat minister Kaag en de Tweede Kamer op een integrale manier naar misbruik kijkt, en ook de situatie bij de VN en het eigen ministerie, inclusief ambassades, onder de loep gaat nemen. Uit de berichtgeving in de media van de afgelopen maanden zou immers het idee kunnen zijn ontstaan dat alleen binnen NGOs misstanden aan de orde zouden zijn. We moedigen de Kamer dan ook aan om alle betrokken actoren op het gebied van noodhulp en ontwikkelingssamenwerking in het vervolgtraject mee te nemen.

We zien uit naar de ontmoeting met de Kamercommissie en hopen op een constructief en betekenisvol gesprek.